

Forslag til lov om ændring af lov om lige løn til mænd og kvinder.

(Fremsat 28/11 85. Første behandling 4/12 85. Betænkning 24/1 86).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§ 1, ændringsforslaget om en ny affattelse af § 2 og § 2 i den nye affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 135:

Forslag til lov om arbejdsmiljø i Grønland.
(Fremsat 22/1 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Qvist Jørgensen (S):

Lovforslaget om arbejdsmiljø i Grønland ligger på langt de fleste punkter tæt op ad den kendte lov om arbejdsmiljø i Danmark, som er vedtaget i 1975, med ændringer. Det er klart, at der må indbygges visse modifikationer i den grønlandske lov i og med, at klima, naturforhold og geografiske betingel-

ser spiller en betydelig større rolle i Grønland.

Vi kan meddele, at vi har nogle enkelte spørgsmål. Et af dem går på § 9 i lovforslaget, hvor den tilsvarende paragraf i den danske lov, § 10, tilsyneladende ikke er helt så omfattende, idet man i § 9 anfører, at udgifter og indtægtstab i forbindelse med nødvendig deltagelse i sikkerhedskurser m.v. afholdes af arbejdsgiveren. Det samme gælder for arbejdslederens nødvendige deltagelse i sikkerhedskurser m.v. Der synes her at være tale om en klar forbedring, og det er naturligvis nærliggende for mig at spørge, om man kan forvente en tilsvarende forbedring af den danske lov om arbejdsmiljø.

Også på et andet punkt har jeg et spørgsmål. Vedrørende kapitel 11 i lovforslaget noterer jeg, at det efter den forelagte lovtæks ser ud til, at kredsen af høringsberettigede kan blive udvidet, og at deres mulighed for at få indflydelse på sager kan blive større. Vi kan naturligvis kun hilse dette med tilfredshed og må spørge, om der er tanker hos arbejdsministeren om en lignende forbedring af den danske situation.

Et af mine hovedspørgsmål er, om det er korrekt opfattet, at det kun i begrænset omfang bestemmes, at sikkerhedsbestemmelser, herunder lovtæksten, men også påskrift på maskiner, anvisninger om sikkerhedszoner og sikkerhedsafstand osv., skal være oversat til grønlandsk. Min umiddelbare vurdering er, at man ikke har tænkt på, at et stort antal af de mennesker, der bliver omfattet af disse regler, ved nærværende lovforslag ikke tilsikres den orientering, der er nødvendig, om, hvorledes man skal omgås maskinerne m.v.

Jeg håber, at dette spørgsmål kan besvares afkræftende, forstået på den måde, at ministeren kan redegøre for, hvorledes en offentliggørelse også på det konkrete arbejdssted skal finde sted, således at enhver uanset kynighed i det danske sprog har mulighed for at gardere sig imod farlige momenter. I hvert fald er det en for positiv vurdering at anlægge, hvis man tror, at enhver, der bor i Grønland, er i stand til at læse og forstå en udelukkende på dansk forfattet anvisning.

Jeg skal ikke undlade at gøre opmærksom på, at man ved gennemlæsning af det foreliggende materiale forud for dette lovforslag og ved gennemlæsning af det fremsatte forslag med dets bemærkninger må konstatere, at

[Ovist Jørgensen]

der tilsyneladende er udført et gnidningsfrit arbejde i det udvalg, der har foretaget indstilling til arbejdsministeren. Man har kun følt det nødvendigt at afholde i alt fem møder. Man har afleveret et fuldt færdigt forslag, der naturligvis skal til høring mange forskellige steder. Jeg har lagt mærke til, at denne høringsrundes procedure er iagttaget, og at der er positiv tilslutning hele vejen rundt.

Jeg synes, at hele den forudgående behandling, der har fundet sted – jeg lægger særlig vægt på den godkendelse, der er givet i høringsrunderne – klart tyder på, at lovforslaget kun behøver en meget kort udvalgsbehandling, og at man meget snart kan imødesee en betænkning, der rummer en accept af arbejdsministerens forslag til lov om arbejdsmiljø i Grønland, indeholdende også de socialdemokratiske medlemmers positive tilslutning.

Alice Brask (KF):

Det lovforslag, arbejdsministeren her fremsætter for folketinget som erstatning for den gældende lov om arbejderbeskyttelse i Grønland, vil bringe vor grønlandske lovgivning på arbejdsmiljøområdet på højde med arbejdsmiljølovgivningen i Danmark og i det øvrige Norden.

Det er et godt og tidssvarende lovforslag, som vil danne grundlag for, at virksomhederne selv kan løse sikkerhedsmæssige og sundhedsmæssige problemer, og der skal etableres en sikkerhedsorganisation. Ifølge lovforslaget skal der oprettes et grønlandsk arbejdsmiljøråd. Landsstyret skal udpege rådets formand, og arbejdsmarkedets parter er i rådet tildelt 6 pladser. Det grønlandske arbejdsmiljøråd er en nyskabelse og skal hilses velkommen.

Det er vigtigt, at man kvalificeret og konkret dæmper op for ulykker og skader under det daglige arbejde på arbejdspladserne. Arbejdstilsynets kreds i Grønland får som følge af lovforslaget tildelt flere opgaver end nu, og arbejdsmarkedets parter kommer i højere grad end nu til at deltage i behandlingen af arbejdsmiljøspørgsmål på virksomhedsplan.

Det er en rammelov med indbygget fleksibilitet af hensyn til den fremtidige samfundsudvikling i Grønland, og loven kan forventes at træde i kraft 1. juli 1986. Rammerne skal så fyldes ud med bekendtgørelser om regler

for arbejdets udførelse, arbejdsstedets indretning, tekniske hjælpemidler, farlighed af stoffer og materialer, hviletid og fritidsdøgn, børns lettere erhvervsmæssige arbejde og endelig anmeldelse af arbejds-skader.

Administrationen af arbejdsmiljøloven vil komme til at koste ca. 10 mill. kr. det første år og ca. 4 mill. kr. de efterfølgende, og min vurdering er, at pengene er givet godt ud. Et godt arbejdsmiljø, der er fulgt op af aktiv overvågning af farerne på arbejdspladsen og et solidt oplysningsarbejde, vil kunne forhindre mange menneskelige kvaler, som vi ved altid er følgen, når uheld er ude. Derfor skal det være mit håb, at nærværende forslag vil blive både til højlydt og til stille glæde for den grønlandske befolkning.

Der er fra denne talerstol også god grund til at påskønne det omfattende og grundige arbejde, der ligger bag lovforslagets fremsættelse både i Grønland og i Danmark. Arbejdsmarkedets organisationer i Grønland er blevet hørt, Grønlands landsting har behandlet lovudkastet, og det støttes af samtlige partier.

Herhjemme har det danske arbejdsmiljøråd været løbende orienteret, og hele tre ministerier har arbejdet dybtgående med lovforslaget. Det er udenrigsministeriet, ministeriet for Grønland og arbejdsministeriet. Resultatet af alle anstrengelserne er nu fremlagt i lovsform med opbakning fra alle sider, og det konservative folkeparti kan derfor med glæde anbefale lovforslaget.

Povl Brøndsted (V):

Hvis man gik i detaljer i det spørgsmål, vi debatterer her, arbejdsmiljøet i Grønland, ville det uvægerlig også dreje sig om detaljer i den danske arbejdsmiljølov. Derfor kan man stort set sige, det er rimeligt, at vi prøver på at overføre de beslutninger, vi traf vedrørende det danske arbejdsmiljø 1. juli 1977, til grønlandske forhold.

En af de ting, vi har diskuteret meget, er, om vor egen arbejdsmiljølov i for høj grad er en rammelov, hvor en hel masse ting er lagt over til administrativ beslutning. Samtidig må vi sige, at skal vi have en god arbejdsmiljølov for Grønland, er det rimeligt, at vi også her har rammer.

Jeg synes, det er rigtigt, at vi som i Danmark har et arbejdsmiljøråd bestående af

[Povl Brøndsted]

folk, der kender de specielle grønlandske arbejdspladseres vilkår. Vi må indrømme, at både klimatiske forhold og produktionsforhold på mange måder er ret forskelligartede fra det, vi kender, og derfor ville det være forkert, hvis vi sagde, at det kunne glide ind under helt den samme ramme, som vi har i den danske arbejdsmiljølov.

Fra venstres side er vi godt tilfredse med, at lovforslaget er kommet, for man har faktisk ikke haft nogen virkelig lovgivning om arbejdsmiljø i Grønland. Det er det eneste område, der er blevet tilbage til rigsstyret at tage sig af inden for det grønlandske arbejdsområde.

Jeg vil sige, at vi stort set kan tilslutte os forslaget. Vi er glade for, at der også i Grønland bliver nogle rammer, hvor grønlanderne selv – også fordi de har tilsluttet sig det – kan være med til at finde frem til de rimelige og gode og sikre arbejdsvilkår, vi selvfølgelig ønsker at også grønlandske arbejdere skal have.

Tommy Dinesen (SF):

Da SFs ordfører på området ikke er til stede, skal jeg knytte nogle kommentarer til lovforslaget.

Vi har naturligvis bidt mærke i, at samtlige partier i Grønland har udtrykt velvilje over for lovforslaget, og vi mener selvfølgelig også, at man i Grønland bør have en lov om arbejdsmiljø. Men der er nogle ting, vi godt under udvalgsarbejdet – hvis ikke ministeren vil svare på det nu – vil prøve at få belyst.

Det undrer noget, at man ikke vil have nogen bedriftssundhedstjeneste eller noget branchesikkerhedsråd i Grønland. Jeg er godt klar over de store afstande, men f.eks. en bedriftssundhedstjeneste kunne man godt have i de større byer.

En anden ting er rejsetiden, som kan gøres til hviletid. Det har selvfølgelig noget med afstandene at gøre, og vi vil godt høre noget mere om, hvad det indebærer, og hvordan det skal forstås.

Der er også problemet, om der er nok af ansatte i arbejdstilsynet. Det ville være rart at få nogle kommentarer fra arbejdstilsynet herhjemme, der har kendskab til det arbejde, der udføres i forvejen.

Det er mærkeligt, at Thulebasen, som godt nok er amerikansk, holdes uden for danske

arbejdsmiljølove. Det vil vi også godt have nogle kommentarer til.

Sluttelig skal jeg sige, at det ligesom i den danske arbejdsmiljølov tilsyneladende bliver sådan, at søfart og fiskeri holdes udenfor. Eftersom man ved, at de farligste arbejdspladser, der findes, er inden for søfart og fiskeri, i hvert fald når det foregår på havet, finder vi det noget mærkeligt, at det ikke er indeholdt i loven, men vi regner med at få nogle kommentarer om det på et senere tidspunkt.

Lone Dybkjær (RV):

Lovforslaget er en klar forbedring af de grønlandske forhold og ligger temmelig tæt på den danske lov. På den anden side er det et temmelig omfattende lovforslag, som jeg ikke synes man skal gå voldsomt i detaljer med her. Vi har ikke så frygtelig mange spørgsmål, kun nogle enkelte, som vi vil stille i udvalget. De vedrører arbejdstidsreglerne og helligdagsbestemmelserne og den slags, og det vil vi drøfte i udvalget.

Kofod-Svendsen (KrF):

Mit parti kan helt og fuldt tilslutte sig det lovforslag, der her er fremsat. Det går kort ud på, at de gode regler, vi har om arbejdsmiljø i Danmark, bliver overført på forholdene i Grønland, naturligvis tillemptet de specielle forhold, der gør sig gældende på Grønland af klimatisk og anden art. Vi vil gerne medvirke til en hurtig og velvillig behandling i udvalget.

Dohrmann (FP):

Der er et eller andet raviruskende galt med de kriterier, der anlægges, når man vurderer, hvilke opgaver der skal overlades til hjemmestyret, og hvilke ting folkettingen skal beskæftige sig med.

Debatten om indførelse af hjemmestyre i Grønland gik hele tiden på, at man skulle have større lokal indflydelse, og det er der da megen rimelighed i. Vi har set, at nogle af de grønlandske landstingsmedlemmer oven i købet har optrådt som de store forhandlere, når de har været i udlandet at forhandle med fremmede magter og stater om f.eks. fiskerispørgsmål.

Og så kommer man Gud hjælpe mig her med et forslag om arbejdsmiljø! Jeg synes,

[Dohrmann]

det var noget af det allerførste, hjemmestyret skulle have overdraget, og som det alene skulle have ansvaret for. Jeg forstår simpelt hen ikke den vurdering, hjemmestyret og regeringen anlægger. Det er så oplagt, at dette er noget, man skal finde ud af i Grønland alene uden folketingets indblanding. Det ligner ikke noget, at det danske folketing skal vedtage lovparagraffer, som siger, at hvis der bliver udleveret en maskine i Grønland, skal den forsynes med importørens navn osv.

Lad dog grønlænderne selv om den slags ting! Sig til grønlænderne, at når de har et hjemmestyre, er det forbundet med et ansvar! På mig virker det, som om alle de populære ting, vel at mærke dem, hvor der deles penge ud, der er sendt fra Danmark, vil man gerne have ansvaret for, men så snart man skal påtage sig et ansvar, skubber man det over på regering og folketing og siger: det er jeres område. Den hopper regeringen på.

Vi kan under ingen omstændigheder medvirke til dette lovforslag.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg vil gerne sige tak for den næsten enstemmige støtte til dette lovforslag, som jeg selvfølgelig synes er et godt lovforslag, fordi hovedformålet med det er at bringe den grønlandske lovgivning på arbejdsmiljøområdet på højde med den arbejdsmiljølovgivning, vi har i Danmark og i det øvrige Norden.

Jeg synes, det er væsentligt, at dette lovforslag er udformet som en rammelov, således at man i fremtiden får mulighed for at tilpasse reglerne til udviklingen i det grønlandske samfund. Det er også væsentligt – det vil jeg gerne sige til hr. Dohrmann – at lovforslaget er udtryk for et enstemmigt ønske hos landstinget, og hjemmestyret har været meget aktivt involveret i dette. Det betyder, at Grønland bliver aktivt på dette område. Vi får et grønlandsk arbejdsmiljøråd. Jeg tror, at det for Grønland, der indtil nu ikke har haft et så stort beredskab vedrørende arbejdsmiljøet, kan være hensigtsmæssigt i hvert fald i en periode at have den støtte, som samarbejdet med arbejdstilsynet i København kan give.

Hr. Qvist Jørgensen var inde på en række konkrete spørgsmål ud over at give tilslutning til lovforslaget. Jeg tror, de fleste af

dem bedst egner sig til besvarelse i forbindelse med udvalgsarbejdet. Nogle af dem angik den danske arbejdsmiljølovgivning.

Der er ét spørgsmål, jeg gerne vil svare på her. Det er spørgsmålet om, hvordan man i Grønland bliver gjort bekendt med det, om vi kun har en lovgivning på dansk. Det har vi ikke. Vi har under hele forberedelsesarbejdet arbejdet med tekster både på dansk og på grønlandsk. Der vil blive udstedt en bekendtgørelse om tekniske hjælpemidler, og den vil komme både på dansk og på grønlandsk. Af det udkast til bekendtgørelse, der er ved at blive udarbejdet, fremgår det helt klart, at skiltning og den slags ting på arbejdspladserne skal være både på dansk og på grønlandsk.

I øvrigt vil jeg sige tak for tilslutningen til lovforslaget. De spørgsmål, der i øvrigt er stillet, egner sig bedst til besvarelse i forbindelse med udvalgsbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Blot en kort bemærkning for at takke arbejdsministeren for det meget positive tilsagn om, at man på enhver måde vil sikre sig, at uanset hvilket sprog eller hvilke sprog folk behersker, får de mulighed for at være velorienterede.

Jeg synes, det er glædeligt at notere sig, at der på dette punkt er en helt afgørende forskel i forhold til de synspunkter, hr. Dohrmann på fremskridtspartiets vegne har givet udtryk for, og som jeg kun kan tolke som generel ligegyldighed over for tingenes tilstand og manglende forståelse for forholdene på specielt de meget farlige arbejdspladser i fiskeindustrien. Der er hr. Dohrmann bare kold.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg synes, der ligger en grov nedvurdering af grønlænderne i det, hr. Qvist Jørgensen siger. Når vi har den holdning, at opgaver af denne art skal overlades til grønlænderne selv, er det selvfølgelig, fordi vi mener, at de folk, der bor deroppe, kender vilkårene. De har et langt bedre indblik i deres egne forhold, end hr. Qvist Jørgensen har. Det er den mening, vi har om tingene. Jeg kan forstå, at

[Dohrmann]

hr. Qvist Jørgensen mener, han er langt kløgere end de, der bor deroppe.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, der den 8. oktober 1985 blev nedsat til behandling af lovforslag om Grønland. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 126:

Forslag til lov om ændring af lov om tjenestemandspension. (Ændring af reglerne om retrætevilkår, opsat pension, fratrædelsesgodtgørelse og samordningsfradrag).

(Fremsat 22/1 86).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 6 og 7 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 127:

Forslag til lov om åremålsansættelse af tjenestemænd og ansatte på tjenestemandslignende vilkår.

(Fremsat 22/1 86).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 128:

Forslag til lov om ændring af lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.

(Fremsat 22/1 86).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Bakholt (S):

Finansministerens lovforslag er et forsøg på at få gennemført en række ændringer i tjenestemandsløvgivningen for at sikre, at

lovgivningen på området er tilpasset den udvikling, der finder sted i samfundet.

Ifølge bemærkningerne tilsigter en række af de ændringer, der foreslås, en øget fleksibilitet og en større mobilitet. Det er noget, vi i princippet ikke kan have så forfærdelig meget imod.

Lad mig så vende mig til de enkelte lovforslag.

I tjenestemandspensionsloven foreslås en fremtidig regulering af de opsatte pensioner, både de nuværende og de kommende opsatte pensioner, og så er der tale om, at der i nogle situationer kan udbetales en fratrædelsesgodtgørelse, der skal anvendes til pensionsformål. Endelig kan den opsatte pension udbetales fra det fyldte 60. år, hvis den pågældende udtræder af arbejdsmarkedet. Vi synes, det er rimelige og fornuftige ændringer, finansministeren her foreslår. Heller ikke udvidelsen af den hidtil gældende retræteaftale har vi noget imod.

Regeringen foreslår en afvikling af det samordningsfradrag, der foretages i tjenestemandspensionen for den sociale pension, ægtefællen får udbetalt. Denne afvikling skal ske ad fire gange. Jeg må hertil sige: endelig blev toget sat i gang! Socialdemokratiet har tidligere fremsat forslag om afvikling af det samordningsfradrag, og havde regeringen og et flertal her i folketinget støttet det forslag, så havde vi været af med det nu. Det ville et flertal ikke, da vi sidst havde det til afstemning, den 23. maj 1985. Nu, trekvart år senere, kommer der så et forslag om en begyndende afvikling.

Det er godt, at regeringen har sat det tog i gang, men farten er efter vores opfattelse for langsom. Vi har tilkendegivet vores opfattelse af dette og sagt, at vi ønsker det afskaffet på én gang. Det har vi givet udtryk for i de to lovforslag, vi har haft til behandling her i tinget. Derfor vil jeg godt spørge: har finansministeren med det lovforslag, der nu er lagt på bordet, låst sig så fast, at der ikke kan forhandles om en hurtigere afvikling end det, der foreslås i lovforslaget? Eller har ministeren forhandlet sig frem til et flertal, som skal køre loven igennem, som den ser ud på dette område?

Den afviklingsperiode, som er foreslået, føles lang for dem, der bliver berørt af det, og den er lang. Det er efter vores opfattelse – vi er jo enige om, at det skal afskaffes – kun